

30. ŘÍJNA 2020

JAKO KAŽDÝ PÁTEK JSEM PRO VÁS PŘIPRAVIL STRUČNÝ PŘEHLED ZPRÁV
Z ČESKÝCH LITERÁRNÍCH LUHŮ A HÁJŮ:

[Ministerstvo kultury](#) udělilo k 28. říjnu 2020 Státní ceny a Ceny Ministerstva kultury pro rok 2020. **Státní cena za literaturu** byla udělena Michalu Ajvazovi za dosavadní literární tvorbu. **Státní cenu za překladatelské dílo** obdržela Blanka Stárková za dosavadní překladatelské dílo v oblasti překladu literárních děl.

[Reakce](#) obou oceněných a nakladatele Martina Reinera, v jehož nakladatelství Druhé město vycházejí Ajvazovy knihy, přinesl Český rozhlas 3 – Vltava.

Na otázku, jaké místo zaujímá [Michal Ajvaz](#) v české polistopadové próze, se pokusili ve vltavském Akcentu odpovědět hosté **Petra Šrámka** – literární vědec Pavel Janoušek, literární kritička Marta Ljubková a literární historik Pavel Kořínek.

A portrét [Blanky Stárkové](#) pro iLiteraturu připravila hispanistka a překladatelka **Anežka Charvátová**.

Ve věku 79 let zemřel 26. října básník **Zeno Kaprál**, otec spisovatelky Dory Kaprálové. Ukázku z jeho nové sbírky [Tříděný odpad](#), která nedávno vyšla v nakladatelství Druhé město, při té příležitosti uveřejnila Nedělní chvílka poezie.

Český rozhlas 3 – Vltava si Kaprálovu tvorbu připomněl řadou jeho rozhlasových [Minutových her](#).

A Česká televize odvysílala dokumentární snímek [Zeno Kaprál, básník](#), který o zesnulém literátovi natočil Arnošt Goldflam.

*

Minulý čtvrtek byla podle nařízení vlády zavřena všechna knihkupectví v zemi. Existenčně to ohrožuje nejenom je, ale i nakladatele. Jejich situaci přiblížil majitel nakladatelství **Prostor** [Aleš Lederer](#) v rozhovoru s Jaroslavem Špulákem pro deník Právo.

Jak na omezení pohybu a **uzavření knihoven i knihkupectví** reagují další lidé z [knižní branže](#), jsem shrnul pro hostovský web H7O.

[Knihovny](#) po celé republice mají rozpůjčovaný rekordní počet knih. Lidé si je stihli obstarat ještě před jejich zavřením. Zájem je také o **e-knihy**.

Otevřený dopis ministru kultury ČR **Lubomíru Zaorálkovi** zaslal 29. října [Cech malých nakladatelů](#). Mimo jiné se v něm píše: „Zatímco na jaře nám ministerstvo kultury výrazně pomohlo prostřednictvím rozšíření grantů, nyní na nás a vůbec na knižní trh v podpůrných programech nevzpomnělo. I když se na obohacování kultury podílíme obdobnou měrou jako výkonní umělci, kteří mají na finanční podporu nárok, my nakladatelé se do stanovených kritérií nevejdeme a nemůžeme je splnit.“ Apelují proto na ministra Zaorálka, aby myslel i na knižní trh a nakladatele podpořil například jednorázovou dotací či opětovným rozšířením grantové politiky.

*

Co mají společného Louise Glücková a Michal Ajvaz? Nedávno dostali významné **literární ceny**: americká básnířka před třemi týdny tu Nobelovu, zřejmě vůbec nejdůležitější literární ocenění na světě, český prozaik pak dnes tu zdejší, státní. Je co slavit? Pomohou ty ceny spisovatel, kultuře, společnosti? A pokud ano, v čem a jak? O tom psal v Deníku N [Radim Kopáč](#).

Podcast [Horror Vacui](#) o tom, jak důležité je testovat myšlenky v hospodě u piva a o tom, proč akademici utíkají k beletrizovanému psaní, připravil Jonáš Zbořil. Pozval si filozofku **Terezu Matějčkovou**, která vedle odborných statí vrací filozofii do denního tisku a pomáhá tak rozčíslnout nepřehlednou každodennost, a **Jiřího Sádla** – biologa, který v Čechách vzbudil zájem o krajinu kolem železničních naspů a dálničních nadjezdů.

Tématem letošního 17. čísla webového magazínu [Ravt](#), které připravila Jitka N. Srbová, je „**Zahrada duše**“. Pádlo napsal Lukáš Marvan, v anketě se vypravíte do zahrad, které vám zpřítomnili Nataša Černá, Ondřej Fafejta, Marie Iljašenko, Robert Janda, Vratislav Kadlec, Yveta Shanfeldová, Jiří Váňa Stigen, Radek Štěpánek, Tereza Šustková a Daniela Vodáčková. V rozhovoru čísla povídá o své unikátní zahradě a básnické tvorbě Marta Veselá Jirousová, která je zároveň i autorkou básní tohoto čísla. Překladatelka Jitka Hanušová představuje

tvorbu tří finských básniček a básník Radek Malý pozval čtenáře ke svému psacímu stroji, ve kterém texty fyzicky bydlí.

*

Autoportrét nakladatelství [Bylo nebylo](#) napsala pro web H7O Helena Černohorská, která jej založila spolu s Annou Pleštilovou.

Spisovatel [David Jan Žák](#) získal výroční cenu nakladatelství **Albatros** v kategorii pro starší děti za knihu Zmizení Edwina Lindy. Kvůli koronavirovým opatřením mu přišla poštou, slavnostní předávání bylo zrušeno. Nyní píše příběh Jana Tleskače, foglarovského hrdiny, jenž vynalezl létající kolo.

Poslední léta života malíře a spisovatele **Josefa Čapka** představil na Vltavě spisovatel a publicista [Miloš Doležal](#) v rozhlasovém pořadu na pomezí dokumentu a beletrie.

[Michal Kosák](#) kritizuje na webu i-Kanon **Městskou knihovnu v Praze** za to, že vydáváním e-knih škodí trhu s elektronickými knihami a touto svou činností narušuje také křehký vztah mezi nakladatelem a knihovnou. „Knihovna má snad přece knihy schraňovat, koncepčně budovat svůj fond a distribuovat je mezi své čtenáře, nikoliv knihy vyrábět,“ píše Kosák.

„Dětem nevadí číst tu samou knížku třeba dvacetkrát za sebou. Vy ale uděláte nejlíp, když v zájmu vlastního duševního zdraví pořídíte domů pár pěkných **dětských titulů**, nejlépe z eshopu nějakého menšího knihkupectví. Nakonec to ocení i vaše smečka,“ napsala ve své iLiGlose [Johana Horáková](#).

*

„O letošních Dušičkách je přítomnost a vědomí **smrti jako součásti lidského života** mnohem silnější, než jsme bývali zvyklí. Komu budeme zapalovat svíčku za rok, na počátku listopadu 2021? Anebo to budeme my, na koho se bude už jenom vzpomínat?“ píše ve svém sloupku pro iLiteraturu spisovatel [Petr Motýl](#).

[Jan Antonín Pitínský](#), vlastním jménem Zdeněk Petrželka, je znám především jako divadelní režisér, který za svá představení posbíral řádku prestižních cen. Ve skutečnosti je však autorem renesančního záběru. Pitínského básnické dílo je co do počtu titulů skromné. Jeho první a dosud poslední sbírkou byla Lulku tatíčkovi z roku 2002. Nyní vychází v nakladatelství Druhé město jeho nová básnická kniha **T.MA** – ukázkou z ní přinesla Nedělní chvílka poezie.

David Koller natočil videoklip k singlu [Planeta bez paměti](#). Text, který reaguje na pandemii, napsal spisovatel **Jáchym Topol**, autorem hudby je Karel Štulo.

Vltava odvysílala pět povídek [Ivana Matouška](#) z jeho nové knihy **Mezi novými obrazy**, které pro rozhlas připravila Ivana Myšková.

Na webu ČT art se v rámci pořadu Jedna báseň vrátili k formě, kdy autorky a autoři natáčejí „jednu báseň“ ze své nové sbírky sami, ve svém prostředí, dle své úvahy. Nyní k nim přibyla [Ivana Kašpárková](#) se svou sbírkou **Numeri**.

*

Pozoruhodné nakladatelství, kterému se daří připoutávat pozornost k **reportážní literatuře**, zprostředkovat tu zahraniční českému a slovenskému publiku i podněcovat vznik děl původních. To vše je [Absynt](#). Rozhovor s jeho majiteli Jurajem Koudelou a Filipem Ostrowským připravil pro iLiteraturu Jan Lukavec.

Pandemie koronaviru letos zařizla jak jarní Svět knihy Praha, tak podzimní Svět knihy Plzeň. Šéf veletrhu [Radovan Auer](#) sčítá škody, ale zároveň pilně chystá příští ročník. V dubnu 2021 bude hlavním hostem **Světa knihy** Francie. Rozhovor s ním pro Lidové noviny udělal Radim Kopáč.

Rozhovor s mladým básníkem [Jiřím Tomešem](#), který loni debutoval sbírkou *Pero a slzy*, publikoval i s ukázkami z jeho tvorby na svém webu František Baďura.

*

A na závěr jako obvykle připojuji několik čerstvých **knižních tipů**...

[Edward St Aubyn: Patrick Melrose II \(přel. Ladislav Nagy, nakl. Argo\)](#)

Čtvrtý a pátý díl ironické ságy o Patricku Melroseovi. V Mateřském mléce se s naším smutným hrdinou setkáváme jako s otcem. Patrickova minulost ovlivňuje jeho manželství, které je směsicí zmatků, příkoří, naschválů a nedorozumění. Určitá naděje se snad skrývá v jeho synkovi Robertovi. V posledním pátém dílu Konečně se příbuzní a přátelé sjíždějí na pohřeb Patrickovy matky Eleanor a Patrick jako už tolikrát zpytuje a bilancuje svůj život. Hledá odpověď na otázku, zda teď, když jsou oba rodiče po smrti, pro něj konečně přijde vysvobození a zacelení starých ran. Podle románů autor napsal scénář k pětidílné televizní minisérii nazvané podle jména hlavního hrdiny, kde titulní roli bravurně ztvárnil Benedict Cumberbatch.

[Martin Jiroušek \(ed.\): Fialoví ďáblí \(nakl. Protimluv\)](#)

Vydejte se po stopách organizovaného zločinu s tlupou Fialových ďáblů. Záhy zjistíte, že se ponoříte do špinavé stoky lidských vášní a nefalšované hrůzy. Můžete očekávat beznadějný útěk hluboko za hranicemi lidských sil, zastihne vás živelná katastrof měnicí bohabojné občany na krvelačné bestie. A co teprve, když se parta hrdlořezů překvapivě sama ocitne ve smrtelném ohrožení? Cestu jí totiž zkříží ještě zlověstnější neznámá síla. Nenechte si ujít netradičně zpracovaný motiv zaživa pohřbeného, potkejte zákeřně svůdného upíra, lidské

zrůdy a ohavné příšery, před kterými zbledne závistí i slavný Sloní muž. Z podzemí se budou ozývat přízraky huhlajících horníků a na sále zazáří v bělostných pláštích šílení vědci operující ženské žlázy k výrobě elixíru mládí. Čeká vás přiměřená porce černé magie, astrální démoni, krvavé rituály... Jednoduše příběhy budící úžas i děs zároveň. Červenou nitku uprostřed nachové mlhy šílenství vytvoří předválečný ostravský folklór. Všem příběhům a místům zůstává výjimečný kontext, společensko-sociální ukotvení 20. až 30. let, místy až překvapivě nadčasové.

[Richard Popel: Ohledávání času přítomného \(nakl. Akropolis\)](#)

Popelův román až bobtná nejen imaginací, s níž je příběh rozvíjen, ale i stylem, který je košatý, bohatý a nutí některé pasáže vyslovovat nahlas, propukat smíchem či trnout. Románový projekt, jak signalizuje už název, je vystavěn na půdorysu velkých modernistických románů – nejen Hledání ztraceného času, ale i Kafkových románů, Haškova Švejka, Klímova Utrpení knížete Sternenhocha a podobně. Od velkých autorů si Richard Popel bere potřebu experimentujícího a grandiózního psaní a vypravování; zároveň ale tyto romány, především Proustovo Hledání, nostalgicky v příběhu odsouvá do minulosti jako něco, co bylo, ale už není. Román v postapokalyptickém duchu líčí svět v lecčems podobný světu Topolova Citlivého člověka – svět, který se jeví jako neproniknutelný chaos, jenž vytrhal všechny tradiční kořeny a přináležitosti a nabízí jen provizorní přežívání. Právě v kontrastu s obrazy současnosti o to sugestivněji působí ony velké romány minulosti, k nimž se odkazuje, ale které už v tom současném světě zároveň vyznívají muzeálně a nepoužitelně.

[Marek Jan Vilímek: Via purgativa \(nakl. Odeon\)](#)

Poezie M. J. Vilímka není vlastně nesena jeho životním osudem františkána, jde proti němu, nebo spíš podél něj. Je to poezie divokého smíření a napjatého klidu, vášnivě hledající rovnováhu. V městských kulisách oslovuje Jej, ve „vykopnutých dveřích své jistoty“ vybavuje si předchozí tvar života, jenže i ten nový je poznamenán starým nepokojem, stálým soubojem se „zvlněním neklidu“, rozbouřen vzpomínkami, nedostupnou láskou, čekáním na báseň zaslanou v SMS.

Petr Nagy

Půlnoční Noviny P. N. naleznete na webu [Literární poustevna](#) či v Poznámkách na facebookové stránce [Literární poustevna Petra Nagye](#) a případným zájemcům je budu milerád pravidelně zasílat e-mailem ve formátu PDF (pište na poselpulnoci@seznam.cz).